

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2019 m. gegužės 16 d. Nr. 4D-2019/2-1390
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo X (toliau vadinama ir – Pareiškėja) skundą dėl Vilniaus miesto savivaldybės (toliau ir citatose vadinama – Savivaldybė) administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai išnagrinėjus Pareiškėjos kreipimąsi dėl Vilniaus miesto gyvūnų kapinių teritorijos ribų ir gyvūnų kapaviečių perkėlimo.

2. Pareiškėja skunde bei papildomai pateiktuose skunduose nurodo:

2.1. „2018-09-21 skundu dėl gyvūnų kapinių kreipėmės į Savivaldybės Miesto ūkio ir transporto departamentą, skundas Savivaldybėje užregistruotas Nr. A50-30396 [...]. Skunde buvo išskirti trys prašymo punktai: 1. [...] kad kalti asmenys – Miesto ūkio ir transporto departamentas perlaidotų gyvūnus savo lėšomis. 2. Prašėme pateikti aiškų Kapinių teritorijos planą, jame pažymėti vietas, kur bus perkeltos mūsų gyvūnų kapavietės. 3. Prašėme, kai bus aiškūs tikslus mūsų gyvūnų perlaidojimo laikas, iš anksto mus apie tai informuoti“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „2018-10-22 Savivaldybės [...] pateiktame rašte visiškai nieko nepasakyta dėl Miesto ūkio ir transporto departamento kaltės bei atsakomybės, apie kapinių teritorijos planą taip pat net neužsimenama [...]. Iš metaduomenų matyti, kad raštas suformuotas 2018-10-22, jo Nr. A51-90213/18(3.2.6-UK2), bet kuo jis susietas su mūsų paduotu skundu, taip ir nesuprantu. [...] visiems bet kokiu klausimu dėl gyvūnų kapinių siunčiami vienodi atsakymai [...], net nebandoma aiškintis tikrųjų priežasčių ir ieškoti galimų išeičių [...]“;

2.3. „[...] Savivaldybės tarybos posėdyje 2018-09-19 meras pripažino, kad kapinių teritorija buvo klaidingai nužymėta. Tačiau norėčiau atkreipti dėmesį, kad ir dabar teritorija nėra tinkamai nužymėta [...]“;

2.4. „[...] kapinių teritorijos ribos nuo 2018 m. rugpjūčio mėnesio buvo nukeltos jau trečią kartą. Bet, kaip paaiškėjo, [...] vėl kapinių ribos nužymėtos neteisingai – dalis naujai pažymėtų kapinių teritorijos su nuoroda „Laidojimo vieta“, kur Savivaldybė net buvo sukasusi duobes laidojimui, yra UAB „B“ teritorijoje. Apie tai buvo informuota Savivaldybė. [...]. Kapinių teritorijos planą Savivaldybė griežtai atsisako pateikti [...]“.

3. Pareiškėja Seimo kontrolierės prašo: „[...] ištirti ir įvertinti Savivaldybės Miesto ūkio ir transporto departamento atsakymus į pateikiamus skundus.“

4. Pareiškėja skundo tyrimui, be kita ko, pateikė:

4.1. 2018 m. rugsėjo 21 d. savo skundą (kopija) (reg. Savivaldybėje Nr. A50-30396/18), kuriame Pareiškėja:

4.1.1. nurodė: „Savo augintinius palaidojome Vilniaus gyvūnų kapinių (toliau – Kapinės) teritorijoje, kurią žymėjo tik vienas informacinis stendas „Gyvūnų kapinių taisyklės“, tačiau perkėlus ribas [...] mūsų gyvūnų kapai atsидūrė už Kapinių ribų, [...] jokių riboženklių, išskyrus informacinį stendą, nebuvo. [...]. Atsakyme teigiama, kad gyvūnų laikytojus suklaidino ne vietoje pastatyta informacinė lenta. [...] beje, informacinėje lentoje nėra jokios informacijos, kur galima užkasti (palaidoti gyvūnų gaišenas, nėra nurodyta nei darbuotojų, į kuriuos galima kreiptis, telefonų numerių, nei jų darbo laiko, nėra gaišenų užkasimo (laidojimo) kvartalų schemos, kaip to reikalauja Gyvūnų gaišenų užkasimo (laidojimo) gyvūnų kapinėse taisyklių 5 punktas [...]. Kaip paaiškėjo, dujotiekio apsaugos zona užima didžiąją dalį jau dabartinių legalių Kapinių teritorijos. [...] Kadangi, kaip minėta, nužymint teritoriją buvo suklysta, gyvūnai buvo palaidoti už naujai nužymėtą Kapinių teritorijos sklypo ribų arba dujotiekio apsaugos zonoje“;

4.1.2. Savivaldybės administracijos prašė: „1. Per protingą terminą savo lėšomis tinkamai perlaidoti mūsų gyvūnus. 2. [...] pateikti aiškų Kapinių teritorijos planą su jame pažymėtomis vietomis, kur bus perkeltos mūsų gyvūnų kapavietės [...]. 3. Kai bus aiškūs tikslus mūsų gyvūnų perlaidojimo laikas, iš anksto mus apie tai informuoti [...]“;

4.2. Savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir transporto departamento Miesto tvarkymo ir aplinkos apsaugos skyriaus 2018 m. spalio 22 d. raštą Nr. A51-90213/18(3.2.6E-UK2) „Dėl gyvūnų kapinių“ (kopiją), kuriuo, atsakant į Pareiškėjos 2018 m. rugsėjo 21 d. skundą, informuojama:

„Bus prašoma gyventojų, palaidojusių gyvūnus šalia Gyvūnų kapinių teritorijos ribų ant magistralinio dujotiekio trasos ir pageidaujančių patiems perkelti ant magistralinio dujotiekio trasos ar dujotiekio apsaugos zonoje esančias savo augintinių kapavietes su palaikais, iki 2019-05-01 informuoti apie tai Vilniaus miesto savivaldybės administraciją [...], bus sudarytas perlaidojimo grafikas ir gyventojai bus informuoti, kuriuo metu tai galės atlikti [...]. Kapavietes su gyvūnų palaikais [...], kurių gyventojai neturės galimybių ar nepageidaus patys perkelti į Gyvūnų kapinių teritoriją (tam skirtą sklypą), be atskiro pranešimo perkels Savivaldybė [...]“.

Pateikto atsakymo apskundimo tvarka nenurodyta.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė, gavusi Pareiškėjos skundą, dėl informacijos ir ją patvirtinančių dokumentų gavimo kreipėsi į Savivaldybės administraciją ir Nacionalinę žemės tarnybą prie Žemės ūkio ministerijos (toliau ir citatose vadinama – NŽT).

6. Iš Savivaldybės administracijos pateiktos informacijos, dokumentų (kopijos) nustatyta:

6.1. Savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 m. sausio 26 d. įsakymu Nr. 30-197 „Dėl gyvūnų kapinių duomenų nustatymo“ nustatė žemės sklypo (kadastro Nr. ...) duomenis.

„Vilniaus apskrities viršininkas, remdamasis Savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 m. sausio 26 d. įsakymu Nr. 30-197 „Dėl gyvūnų kapinių duomenų nustatymo“, 2010 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. 2.3-3711-(01) „Dėl gyvūnų kapinių valstybinės žemės sklypo (šalia ...) Vilniaus mieste įregistravimo Nekilnojamojo turto registre bei perdavimo neatlyginamai naudotis Vilniaus miesto savivaldybei“ nustatė, kad gyvūnų kapinių valstybinės žemės sklypas yra 45000 kv. m ploto, kitos paskirties bendrojo naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybės bendrojo naudojimo) teritorijos, visuomeninės paskirties teritorijos naudojimo būdo. Taip pat nustatė sklypo vertę bei specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas.

Pažymėtina, kad minėtu įsakymu Vilniaus miesto žemėtvarkos skyriui buvo pavesta įregistruoti suformuotą sklypą Nekilnojamojo turto registre.

Atkreipiamė dėmesį, kad magistralinių dujotiekių apsaugos zona suformuojant žemės sklypą nebuvo nustatyta.“

2011 m. birželio 10 d. sudaryta valstybinės žemės sklypo (kadastro Nr. ...) panaudos sutartis Nr. K49/2011-45.

6.2. *Savivaldybės taryba*, atsižvelgdama į Savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 m. sausio 26 d. įsakymą Nr. 30-197 „Dėl gyvūnų kapinių duomenų nustatymo“, į Vilniaus apskrities viršininko 2010 m. kovo 29 d. įsakymą Nr. 2.3-3711-(01) „Dėl gyvūnų kapinių valstybinės žemės sklypo (šalia ...) Vilniaus mieste įregistravimo Nekilnojamojo turto registre bei perdavimo neatlyginamai naudotis Vilniaus miesto savivaldybei“ bei į tai, kad 2011 m. birželio 10 d. buvo sudaryta valstybinės žemės sklypo (kadastro Nr. ...) panaudos sutartis Nr. K49/2011-45, 2012 m. rugsėjo 12 d. sprendimu Nr. 1-810 „Dėl sklypo, esančio šalia <...>, gyvūnų kapinėms“ skyrė 45000 (keturiasdešimt penkių tūkstančių) kv. m ploto žemės sklypą (kadastro Nr. ...), esantį šalia <...>, gyvūnų kapinėms.

„[...] šiuo metu yra naudojama apie 13000 (trylikos tūkstančių) kv. m ploto žemės sklypo dalis 45000 (keturiasdešimt penkių tūkstančių) kv. m ploto žemės sklype (kadastro Nr. ...).“

6.3. „Savivaldybė, atsižvelgdama į akcinės bendrovės „C“ 2018 m. kovo 21 d. raštą Nr. 7-211-243 „Dėl gyvūnų kapinių magistralinio dujotiekio apsaugos zonoje“, inicijavo žemės sklypo kadastro duomenų pakeitimą, kurio metu žemės sklypui nustatyta specialioji žemės ir miško naudojimo sąlyga – magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonos, kurios plotas – 1424 kv. m.

[...] minėta specialioji žemės ir miško naudojimo sąlyga nustatyta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų nustatymo“ patvirtintų sąlygų 25 punktu, kuriame nurodyta, kad magistralinių dujotiekių ir naftotiekių apsaugos zonos yra išilgai vamzdinių trasos žemės juosta, kurios plotis – po 25 metrus abipus vamzdinio ašies.“

„[...] Savivaldybės administracija į magistralinio dujotiekio savininką dėl sutikimo steigti gyvūnų kapines žemės sklype (kadastro Nr. ...) nesikreipė, kadangi žemės sklypui nebuvo nustatyta specialioji žemės ir miško naudojimo sąlyga.“

„Vykdant žemės kadastro duomenų atnaujinimą atstatyti sunaikinti žemės sklypo riboženkliai. Taip pat papildomai pažymėta magistralinio dujotiekio apsaugos zona. Šiuo metu kapinių teritorija nėra aptverta.“

6.4. „[...] už gyventojų informavimą apie kapinių ribas ir gyvūnų palaikų laidojimo vietas yra atsakingas Savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir transporto departamento Miesto tvarkymo ir aplinkos apsaugos skyrius.“ „Prie gyvūnų kapinių yra įrengta informacinė lenta, kurioje kol kas nėra informacijos, susijusios su kapinių planu. Savivaldybės administracijos prašymu uždaroji akcinė bendrovė „A“ rengia gyvūnų kapinių planą.“

6.5. Savivaldybės administracija: imsis veiksmų, kad „[...] magistralinio dujotiekio trasoje ar jo apsaugos zonoje esantys palaidotų gyvūnų palaikai [būtų] [...] perlaidoti į gyvūnų kapinių teritoriją“; „[...] atsižvelgdama į Gyvūnų augintinių gaišenų užkasimo (laidojimo) gyvūnų kapinėse taisyklės, gyvūnų palaikus planuoja perlaidoti ne į bendrą kapavietę, o atskirai“; „[...] vykdydama gyvūnų perlaidojimą, gyventojams sudarys galimybę dalyvauti jų gyvūnų palaikų perlaidojime“; „[...] jei gyventojai pageidautų patys persilaidoti augintinių palaikus, kompensavimas nėra numatytas.“

6.6. UAB „A“ „[...] pavesta parengti stendą, kuriame bus nurodoma ši informacija gyventojams, užkasusiems (palaidojusiems) savo augintinius šalia gyvūnų kapinių magistralinio dujotiekio trasos ar jo apsaugos zonose:

„Prašome iki 2019-05-01 informuoti Vilniaus miesto savivaldybės administraciją (toliau – Savivaldybė) dėl pageidavimo ir galimybių patiems perkelti savo augintinių kapavietes su palaikais iš magistralinio dujotiekio trasos ar jo apsaugos zonų (tel. (8 5) 211 2130 arba el. paštu [...]).“

Surinkus informaciją, kiek gyventojų pageidautų patys perlaidoti savo augintinius, bus sudarytas perlaidojimo grafikas. Gyventojams bus pranešta, kuriuo metu jie galės tai padaryti. Užtikrinant vamzdinio saugumą perlaidojimą turi stebėti magistralinį dujotiekį eksploatuojančios AB „C“ atstovai.

Magistralinio dujotiekio ar jo apsaugos zonose esančias gyvūnų kapavietes, kurių gyventojai neturės galimybių ar nepageidaus patys perkelti į gyvūnų kapinių teritoriją (tam skirtą sklypą), be atskiro pranešimo perkels Savivaldybė, gavusi AB „C“ atstovų informaciją dėl planuojamų darbų magistralinio dujotiekio trasos ar jo apsaugos zonose.

Kapavietės turi būti perkeliamos užtikrinant magistralinio dujotiekio saugumą.

Dar kartą primename, kad griežtai draudžiama laidoti gyvūnus virš ar greta magistralinio dujotiekio vamzdyno, taip pat jo apsaugos zonoje (25 m į abi puses nuo vamzdyno). Prašom gyvūnus laidoti tik kapinių teritorijoje (ne dujotiekio apsaugos zonoje).“

6.7. „Ne gyvūnų kapinių teritorijoje palaidotų gyvūnų palaikai bus perlaidojami paeiliui laisvame gyvūnų kapinių teritorijos plote, kuriame 2018 metų pavasarį išvalyti savaiminiai krūmai ir medžiai.“

7. Iš NŽT pateiktos informacijos nustatyta:

7.1. NŽT „[...] Vilniaus miesto skyrius (toliau – Skyrius) 2019 m. balandžio 2 d. atliko žemės sklypo (kadastro Nr. ...), <...> (toliau – Žemės sklypas) dalies, kurioje yra įrengtos gyvūnų kapinės (toliau ginčo teritorija), naudojimo patikrinimą ir surašė 2019-04-02 žemės naudojimo patikrinimo aktą Nr. 49ŽN-355-(14.49.81.) (toliau – Patikrinimo aktas).“

7.2. „Patikrinimo metu nustatyta, kad Žemės sklypas naudojamas pažeidžiant Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 21 straipsnio 7 dalies nuostatas [...], t. y. Žemės sklype įrengtos gyvūnų kapinės, kurios taip pat patenka tiek į greta šio žemės sklypo esančią laisvą valstybinę žemę (apie 2023 kv. m), tiek į žemės sklypo (kadastro Nr. ...), esančio <...>, teritoriją (apie 323 kv. m).

Kitų žemės naudojimo tvarkos pažeidimų, kurių išaiškinimo kompetencija priskirta NŽT, Skyrius patikrinimo metu nenustatė.“

7.3. „[...] patikrinimo metu buvo patikrinti trys Žemės sklypo ribos posūkio taškai, esantys ginčo teritorijoje, ir nustatyta, jog šiuose taškuose yra įrengti mediniai žymenys. Atkreiptinas dėmesys, kad šie Žemės sklypo ribos posūkio taškai nebuvo paženklininti riboženkliais, atitinkančiais Riboženklių standartus [...]. [...] iš patikrinimo metu atliktos fotofiksacijos nustatyta, jog ginčo teritorijoje yra įrengta daug įvairių medinių kuolų. Ant kai kurių iš jų yra informaciniai ženklai su užrašu „Laidojimo vieta“ ir rodykle. Taip pat ginčo teritorijoje yra įrengti metaliniai stulpai, galbūt žymintys Apsaugos zonos ribą. Patikrinimo metu nustatyta, kad mediniai žymenys taip pat yra įrengti teritorijos dalyje ant Žemės sklypo ir su juo besiribojančio žemės sklypo (kadastro Nr. ...) pietinės ribos.“

7.4. NŽT Skyrius, atsižvelgdamas į žemės naudojimo patikrinimo metu nustatytas aplinkybes, 2019 m. gegužės 10 d. raštu Nr. 49SDŽ-298-(Ū14.49.22) Savivaldybės administracijos prašė: „[...] per 1 mėnesį nuo šio rašto gavimo dienos inicijuoti Žemės sklypo ribų ženklinimą [...], pakviečiant į ženklinimą Skyriaus atstovą ir kaimyninių sklypų savininkus bei skubos tvarka imtis priemonių žemės naudojimo patikrinimo metu nustatytiems pažeidimams pašalinti, t. y. sutvarkyti gyvūnų kapavietes taip, kad jos būtų Žemės sklypo [...] ribose.“

8. Iš Nekilnojamojo turto registro Centrinio duomenų banko išrašo nustatyta, kad žemės sklypas (kadastro Nr. ...) Nekilnojamojo turto registre įregistruotas 2011 m. kovo 23 d.; šis žemės sklypas suformuotas atliekant kadastrinius matavimus; kadastro duomenų nustatymo data – 2018 m. balandžio 24 d. Minėtam žemės sklypui, be kitų nustatytų specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, nuo 2018 m. rugsėjo 27 d. yra nustatyta ir magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zona, kurios plotas – 1424 kv. m.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

9. Lietuvos Respublikos teisės aktai:

9.1. Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo:

3 *straipsnis* – „10. Savivaldybių administracijos: [...] 4) gali steigti gyvūnų augintinių kapines ir organizuoti tokių kapinių priežiūrą; [...]“

9.2. Žemės įstatymo:

21 *straipsnis* – „Žemės savininkai ir kiti naudotojai privalo: [...]; 7) savo naudojamuose žemės sklypuose vykdydami ūkinę ir kitą veiklą, nepažeisti gretimų žemės sklypų savininkų ar naudotojų ir gyventojų teisių ir įstatymų saugomų interesų; [...].“

9.3. Viešojo administravimo įstatymo:

9.3.1. 22 *straipsnis* – „1. Administracinę procedūrą pradeda viešojo administravimo subjekto vadovas arba jo įgaliotas pareigūnas ar valstybės tarnautojas arba viešojo administravimo subjekto vadovo sudaryta komisija rašytiniu pavedimu (įsakymu, potvarkiu, rezoliucija) per 3 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos“;

9.3.2. 34 *straipsnis* – „1. Administracinė procedūra baigiama administracinės procedūros sprendimo priėmimu. Asmeniui, dėl kurio pradėta administracinė procedūra, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo administracinės procedūros sprendimo priėmimo dienos raštu pranešama apie priimtą administracinės procedūros sprendimą ir nurodomos faktinės aplinkybės, nustatytos skundo nagrinėjimo metu, teisės aktai, kuriais vadovaujantis priimtas administracinės procedūros sprendimas, ir sprendimo apskundimo tvarka. [...].“

10. Kiti teisės aktai

10.1. Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343:

26 *punktas* – „Magistralinių dujotiekių ir naftotiekių apsaugos zonose be raštiško juos eksploatuojančių įmonių (organizacijų) sutikimo draudžiama: [...]; 26.18. kasti žemę giliau kaip 0,3 metro.“

10.2. Gyvūnų augintinių gaišenų užkasimo (laidojimo) gyvūnų kapinėse taisyklių, patvirtintų Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2012 m. rugsėjo 12 d. sprendimu Nr. 1-811 „Dėl Gyvūnų augintinių gaišenų užkasimo (laidojimo) gyvūnų kapinėse taisyklių patvirtinimo“:

10.2.1. 5 *punktas* – „Prie gyvūnų kapinių įrengiama informacinė lenta, kurioje skelbiama ši informacija: kur galima kreiptis norint užkasti (palaidoti) gyvūnų augintinių gaišenas, darbuotojų, į kuriuos galima kreiptis vardai, pavardės, telefonų numeriai, darbo laikas, gaišenų užkasimo (laidojimo) kvartalų schema“;

10.2.2. 14 *punktas* – „Gyvūnų kapinių teritorija turi būti suskirstyta gyvūnų augintinių gaišenų užkasimo (laidojimo) kapaviečių kvartalais pagal gyvūnų dydį: dideliems šunims arba grupinėms kapavietėms, vidutinio dydžio šunims ir katėms, smulkiems gyvūnams, pažymėti kvartalų takeliai ir takeliai tarp kapaviečių.“

Tyrimo išvados

11. Atsižvelgiant į tyrimo metu analizuotą informaciją, teisinį reglamentavimą, išvados bus pateikiamos išskiriant šias dalis:

11.1. dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) sprendžiant gyvūnų kapinių ribų pažymėjimo ir gyvūnų gaišenų perlaidojimo klausimus;

11.2. dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjos skundą (prašymą).

Dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) sprendžiant gyvūnų kapinių ribų nustatymo ir gyvūnų gaišenų perlaidojimo klausimus

12. Apibendrinus skundo tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus (kopijos), teisinį reglamentavimą (pažymos 9–10 punktai), susijusius su Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmais (neveikimu) sprendžiant gyvūnų kapinių ribų pažymėjimo ir gyvūnų gaišenų perlaidojimo klausimus, konstatuotina:

12.1. Savivaldybių administracijos, vadovaujantis Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo 3 straipsnio 10 dalies 4 punktu, gali steigti gyvūnų augintinių kapines ir organizuoti tokių kapinių priežiūrą (pažymos 9.1 punktas).

Žemės sklypo (kadastro Nr. ...) (toliau vadinama – Žemės sklypas) duomenys nustatyti Savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 m. sausio 26 d. įsakymu Nr. 30-197. Vilniaus apskrities viršininkas 2010 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. 2.3-3711-(01) nustatė, kad Žemės sklypas yra 45 000 kv. m ploto, kitos paskirties bendrojo naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybės bendrojo naudojimo) teritorijos, visuomeninės paskirties teritorijos naudojimo būdo; nustatė sklypo vertę bei specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas, tačiau minėtu įsakymu magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zona Žemės sklypui nebuvo nustatyta (magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zona Žemės sklypui nustatyta 2018 m. rugsėjo 27 d.). Žemės sklypas 2011 m. kovo 23 d. įregistruotas Nekilnojamojo turto registre. Žemės sklypas 2011 m. birželio 10 d. valstybinės Žemės sklypo panaudos sutarties Nr. K49/2011-45 pagrindu perduotas Savivaldybei ir Savivaldybės taryba 2012 m. rugsėjo 12 d. sprendimu Nr. 1-810 Žemės sklypą skyrė gyvūnų kapinėms. Pažymėtina, kad šiuo metu yra naudojama apie 13 000 kv. m ploto Žemės sklypo dalis (maždaug 13 000 kv. m ploto Žemės sklypo dalis toliau vadinama – gyvūnų kapinės) (pažymos 6.1, 6.2, 8 punktai);

12.2. Savivaldybė inicijavo Žemės sklypo kadastro duomenų pakeitimą, kurio metu Žemės sklypui nuo 2018 m. rugsėjo 27 d. buvo nustatyta specialioji žemės ir miško naudojimo sąlyga – magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonos, kurios plotas 1424 kv. m. Žemės sklypo kadastro duomenų atnaujinimo metu, kaip pažymėjo Savivaldybės administracija, buvo atstatyti sunaikinti Žemės sklypo riboženkliai (pažymos 6.2 punktas);

12.3. informacinėje lentoje, esančioje šalia gyvūnų kapinių, kaip pažymėjo Savivaldybė, nėra paskelbta informacija, susijusi su kapinių planu, tačiau planas yra rengiamas (planą rengia UAB „A“) (pažymos 6.4 punktas);

12.4. Savivaldybės administracijos 2018 m. spalio 22 d. raštu Pareiškėja buvo informuota, kad gyventojai turės galimybę perkelti gyvūnų kapavietes, o tų gyventojų, kurie neturės galimybių arba nepageidaus patys perkelti gyvūnų kapaviečių į kapinių teritoriją (tam skirtą sklypą), augintinių kapavietes be atskiro pranešimo perkels Savivaldybė savo pastangomis (pažymos 4.2 punktas). Tačiau Pareiškėjos skundo tyrimo Seimo kontrolierių įstaigoje metu Savivaldybės administracija nurodė, jog Savivaldybės administracija imasi veiksmų, kad magistralinio dujotiekio trasoje arba jo apsaugos zonoje esančios palaidotų gyvūnų gaišenos būtų perlaidotos, perkeltant į gyvūnų kapinių teritoriją; gyvūnų gaišenas planuoja perlaidoti atskirose kapavietėse bei, vykdydama gyvūnų gaišenų perlaidojimą, gyventojams sudarys galimybę dalyvauti jų gyvūnų gaišenų perlaidojime (pažymos 6.5 punktas), t. y. informavo, kad gyvūnų gaišenų perlaidojimą atliks Savivaldybė;

12.5. NŽT Skyrius 2019 m. balandžio 2 d. atliko Žemės sklypo dalies, kurioje yra įrengtos gyvūnų kapinės, žemės naudojimo valstybinę kontrolę, surašė Patikrinimo aktą (pažymos 7.1 punktas).

Žemės sklypo dalies, kurioje yra įrengtos gyvūnų kapinės, žemės naudojimo valstybinės kontrolės metu nustatyta:

12.5.1. Žemės sklypo dalis, kurioje įrengtos gyvūnų kapinės, naudojama pažeidžiant Žemės įstatymo 21 straipsnio 1 dalies 7 punkto nuostatas, reglamentuojančias, kad žemės savininkai ir kiti naudotojai privalo, savo naudojamuose žemės sklypuose vykdydami ūkinę ir kitą veiklą, nepažeisti gretimų žemės sklypų savininkų ar naudotojų ir gyventojų teisių ir įstatymų saugomų interesų (pažymos 9.2 punktas), nes gyvūnų kapinės patenka tiek į greta šio žemės sklypo esančią laisvą valstybinę žemę (apie 2 023 kv. m), tiek į žemės sklypo (kadastro Nr. ...), esančio <...>, teritoriją (apie 323 kv. m) (pažymos 7.2 punktas);

12.5.2. Žemės sklypo ribos posūkio taškai nebuvo paženklininti riboženkliais, atitinkančiais riboženklių standartus, patvirtintus NŽT direktoriaus 2005 m. lapkričio 10 d. įsakymu Nr. 1P-209 „Dėl žemės sklypo ribų ženklavimo taisyklių ir riboženklių standartų“ (pažymos 7.3 punktas);

12.5.3. ne tik kapinių teritorijoje yra įrengta daug įvairių medinių kuolų (ant kai kurių iš jų yra informaciniai ženklai su užrašu „Laidojimo vieta“ bei rodykle), mediniai žymenys taip pat yra įrengti ir ant žemės sklypo (kadastro Nr. ...) pietinės ribos (pažymos 7.3 punktą);

12.6. NŽT Skyrius įpareigojo Savivaldybės administraciją inicijuoti Žemės sklypo ribų ženklinimą, jame pakviečiant dalyvauti NŽT Skyriaus atstovą, kaimyninių sklypų savininkus, bei skubos tvarka imtis priemonių sutvarkyti gyvūnų kapavietes taip, kad jos būtų Žemės sklypo ribose (pažymos 7.4 punktą).

13. Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, darytinos šios išvados:

13.1. Žemės sklypui 2012 metais, kai buvo įrengtos gyvūnų kapinės, nebuvo nustatyta specialioji žemės ir miško naudojimo sąlyga – magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zona. Ši sąlyga nustatyta tik 2018 m. rugsėjo 27 d. (pažymos 12.1, 12.2 punktai).

Gyvūnų kapinių teritorijos dalis, kuri patenka į magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zoną, yra naudojama pažeidžiant Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų 26.18 punkto nuostatas, reglamentuojančias, kad magistralinių dujotiekių ir naftotiekių apsaugos zonose be raštiško juos eksploatuojančių įmonių (organizacijų) sutikimo draudžiama kasti žemę giliau kaip 0,3 metro (pažymos 10.1 punktą).

13.2. Žemės sklypas, kuriame įrengtos gyvūnų kapinės, naudojamas pažeidžiant Žemės įstatymo 21 straipsnio 1 dalies 7 punkto nuostatas (pažymos 9.2 punktą), nes gyvūnų kapinės patenka ne tik į greta šio Žemės sklypo esančią laisvą valstybinę žemę, bet ir į žemės sklypą, <...> (pažymos 12.5.1 papunktis).

13.3. Savivaldybės administracija ėmėsi veiksmų, kad gyvūnų gaišenos būtų perkeltos į Žemės sklypo teritoriją, kuri nepatenka į magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zoną (pažymos 12.4 punktą).

13.4. nors Savivaldybės administracija ėmėsi veiksmų, kad gyvūnų palaikai būtų perkelti į Žemės sklypo teritoriją, kuri nepatenka į magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zoną, Seimo kontrolierė pažymi, kad veiksmai, kuriuos atliko Savivaldybės administracija, nėra pakankami, nes Savivaldybės administracija:

13.4.1. tik Pareiškėjos skundo tyrimo Seimo kontrolierių įstaigoje metu nurodė, kad ne gyvūnų kapinių teritorijoje esančių gyvūnų gaišenos bus perlaidotos gyvūnų kapinių teritorijoje, įrengiant atskiras kapavietes (pažymos 12.4 punktą);

13.4.2. nėra parengusi ir pavišiusi (pateikusi Pareiškėjai) gyvūnų kapinių plano (schemos) (pažymos 12.3 punktą), kuriame būtų pažymėtos aiškios gyvūnų kapinių ribos bei, kaip tai reglamentuojama Gyvūnų augintinių gaišenų užkasimo (laidojimo) gyvūnų kapinėse taisyklių 14 punkte, gyvūnų kapinių teritorija būtų suskirstyta gyvūnų augintinių gaišenų užkasimo (laidojimo) kapaviečių kvartalais pagal gyvūnų dydį (pažymos 10.2.2 papunktis);

13.4.3. nėra aišku, ar Savivaldybės administracijai yra tiksliai žinomos Žemės sklypo ribos, nes Žemės sklypas jo ženklavimo metu buvo pažymėtas riboženkliais, neatitinkančiais riboženklų standartų (pažymos 12.5.2 papunktis), be to, Savivaldybės administracija skundo tyrimo metu nurodė, kad bus perkelti tik magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonoje esantys gyvūnų palaikai, o kaip bus sprendžiamas gyvūnų palaikų, kurių palaidojimo vieta yra valstybinės žemės sklype bei žemės sklype, <...>, klausimas, informacijos nepateikė.

Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, skundo dalis dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) sprendžiant gyvūnų kapinių ribų pažymėjimo ir gyvūnų gaišenų perlaidojimo klausimus pripažintina pagrįsta.

Dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjos skundą (prašymą)

14. Apibendrinus skundo tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus (kopijas), teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 9–10 punktuose, susijusius su Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmais (neveikimu), nagrinėjant Pareiškėjos skundą (prašymą), konstatuotina:

Pareiškėja 2018 m. rugsėjo 21 d. su skundu (toliau vadinama – Skundas) kreipėsi į Savivaldybės administraciją, nurodydama, kad, pakeitus gyvūnų kapinių ribą, gyvūnų kapavietės atsidūrė už gyvūnų kapinių ribos, kad užkasant (laidojant) gyvūno gaišeną nebuvo jokių riboženklų, išskyrus informacinį stendą; informaciniame stende nėra (nebuvo) informacijos, kur galima užkasti (palaidoti) gyvūnų gaišenas, nėra (nebuvo) nurodyta nei darbuotojų, į kuriuos galima kreiptis, telefonų numerių, nei jų darbo laiko, nėra (nebuvo) gaišenų užkasimo (laidojimo) kvartalų schemos, bei Savivaldybės administracijos prašydama: Savivaldybės lėšomis perlaidoti gyvūnus; pateikti gyvūnų kapinių teritorijos planą su jame pažymėtomis vietomis, „kur bus perkeltos mūsų gyvūnų kapavietės“; informuoti apie gyvūnų kapaviečių perkėlimą (pažymos 4.1.1–4.1.2 papunkčiai).

Savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir transporto departamento Miesto tvarkymo ir aplinkos apsaugos skyrius 2018 m. spalio 22 d. raštu Nr. A51-90213/18(3.2.6E-UK2) „Dėl gyvūnų kapinių“ (toliau vadinama – Raštas) Pareiškėją informavo, kad: gyventojų, palaidojusių gyvūnus šalia gyvūnų kapinių teritorijos ribų ant magistralinio dujotiekio trasos ir pageidaujančių patiems perkelti ant magistralinio dujotiekio trasos ar dujotiekio apsaugos zonoje esančias savo augintinių kapavietes su palaikais, bus prašoma apie tai informuoti Savivaldybės administraciją; bus sudarytas perlaidojimo grafikas; kapavietės su gyvūnų palaikais, kurių gyventojai neturės galimybių arba nepageidaus patys perkelti į gyvūnų kapinių teritoriją (tam skirtą sklypą), be atskiro pranešimo bus perkeltos Savivaldybės pastangomis (pažymos 4.2 punktą).

Viešojo administravimo įstatymo 22 straipsnio 1 dalyje reglamentuota, kad administracinę procedūrą pradeda viešojo administravimo subjekto vadovas arba jo įgaliotas pareigūnas (pažymos 9.3.1 papunktis). Pagal šio įstatymo 34 straipsnio 1 dalį, administracinė procedūra baigiama administracinės procedūros sprendimo priėmimu; asmeniui, dėl kurio pradėta administracinė procedūra, raštu pranešama apie priimtą administracinės procedūros sprendimą ir nurodomos faktinės aplinkybės, nustatytos skundo nagrinėjimo metu, teisės aktai, kuriais vadovaujantis priimtas administracinės procedūros sprendimas, ir sprendimo apskundimo tvarka (pažymos 9.3.2 papunktis).

Taigi, įvertinus Pareiškėjos Skundo ir Savivaldybės Rašto turinius nustatyta, kad Savivaldybės administracija, gavusi Pareiškėjos Skundą, kuriame buvo skundžiamasi, kad Žemės sklype nėra (nebuvo) jokių riboženklų, kad skelbimų lentoje nėra (nebuvo) nurodyta jokios informacijos, kur galima užkasti (palaidoti) gyvūnų gaišenas, nėra (nebuvo) darbuotojų kontaktinių duomenų bei darbo valandų, pažeidžiant pirmiau minėtas Viešojo administravimo įstatymo 22 straipsnio 1 dalies, 34 straipsnio 1 dalies nuostatas, nepradėjo administracinės procedūros, nepriėmė administracinės procedūros sprendimo, o tik Raštu suteikė Pareiškėjai informaciją, kaip Savivaldybės administracija planuoja perlaidoti gyvūnų gaišenas.

15. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šios pažymos 14 punkte, skundo dalis dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant Pareiškėjos Skundą (prašymą), pripažintina pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

16. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundo dalį dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant gyvūnų kapinių pažymėjimo ir gyvūnų gaišenų perlaidojimo klausimą, pripažinti pagrįsta.

17. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundo dalį dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjos skundą (prašymą) pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

18. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1, 14, 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė rekomenduoja:

18.1. *Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriui:*

18.1.1. atkreipti dėmesį į tai, kad Pareiškėjos Skundas išnagrinėtas pažeidžiant Viešojo administravimo įstatymo nuostatas;

18.1.2. atkreipti dėmesį į tai, kad Žemės sklypas, kuriame įrengtos gyvūnų kapinės, naudojamas pažeidžiant Žemės įstatymo nuostatas; Žemės sklypo ribos pažymėtos riboženkliais, neatitinkančiais teisės aktų reikalavimų; gyvūnų kapinių teritorijos dalis, kuri patenka į magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zoną, naudojama pažeidžiant Specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas;

18.1.3. užtikrinti, kad būtų įgyvendinti Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus miesto skyriaus 2019 m. gegužės 10 d. rašte Nr. 49SDŽ-298-(Ū14.49.22) pateikti įpareigojimai, bei informuoti apie jų įgyvendinimą;

18.1.4. užtikrinti, kad gyvūnų kapinėse būtų informacinė lenta, kurioje būtų paskelbta Gyvūnų augintinių gaišenu užkasimo (laidojimo) gyvūnų kapinėse taisyklių 5 punkte nurodyta informacija;

18.1.5. informuoti, ar UAB „A“ parengė gyvūnų kapinių planą; jeigu taip, pateikti tai patvirtinančių dokumentų kopijas Pareiškėjai ir Seimo kontrolierei; jeigu ne, informuoti, dėl kokių priežasčių neparengė bei kada numatoma parengti;

18.2. *Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriui:*

atlikus pakartotinę Žemės sklypo dalies, kurioje įrengtos gyvūnų kapinės, valstybinės žemės naudojimo kontrolę, informuoti apie patikrinimo rezultatus;

18.3. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume informuoti **Pareiškėją ir Seimo kontrolierę** (Seimo kontrolierę pateikti **informaciją pagrindžiančius dokumentus**).

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė